

1^{ΟΣ} ΠΑΝΑΤΤΙΚΟΣ ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

«Ι. ΚΑΚΡΙΔΗΣ»

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

I. ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ (Μονάδες 80)

Κείμενο:

[Η φιλανθρωπία του Αγησίλαου προς τα θύματα του πολέμου]

Στο έργο του *Αγησίλαος* ο Ξενοφών εγκωμιάζει ένα άτομο ξεχωριστό, τον Αγησίλαο, επειδή τον θεωρεί μοναδική προσωπικότητα ηγέτη για τα σπάνια στρατιωτικά και πολιτικά του χαρίσματα, την ευγένεια του ήθους και της συμπεριφοράς του και την υποδειγματικά ενάρετη ζωή του.

Γινώσκων δ' ότι ή μὲν πορθομένη και ἐρημουμένη χώρα οὐκ ἂν δύναίτο πολὺν χρόνον στρατεύμα φέρειν, ἢ δ' οἰκουμένη μὲν σπειρομένη δὲ ἀέναον ἂν τὴν τροφήν παρέχοι, ἐπεμέλετο οὐ μόνον τοῦ βία χειροῦσθαι τοὺς ἐναντίους, ἀλλὰ και τοῦ πραότητι προσάγεσθαι. Καὶ πολλάκις μὲν προηγόρευε τοῖς στρατιώταις τοὺς ἀλισκομένους μὴ ὡς ἀδίκους τιμωρεῖσθαι, ἀλλ' ὡς ἀνθρώπους ὄντας φυλάττειν, πολλάκις δὲ ὅποτε μεταστρατοπεδεύοιτο, εἰ αἴσθοιτο καταλελειμμένα παιδάρια μικρὰ ἐμπόρων, ἃ πολλοὶ ἐπώλουν διὰ τὸ νομίζειν μὴ δύνασθαι ἂν φέρειν αὐτὰ και τρέφειν, ἐπεμέλετο και τούτων ὅπως συγκομίζοιντό ποι. Τοῖς δ' αὖ διὰ γῆρας καταλειπομένοις αἰχμαλώτοις προσέταπτεν ἐπιμελεῖσθαι αὐτῶν, ὡς μήτε ὑπὸ κυνῶν μήθ' ὑπὸ λύκων διαφθείροιντο. Ὅστε οὐ μόνον οἱ πυνθανόμενοι ταῦτα, ἀλλὰ και αὐτοὶ οἱ ἀλισκόμενοι εὐμενεῖς αὐτῷ ἐγίγνοντο. Ὅποσας δὲ πόλεις προσαγάγοιτο, ἀφαιρῶν αὐτῶν ὅσα δοῦλοι δεσπότης ὑπηρετοῦσι προσέταπτεν ὅσα ἐλεύθεροι ἄρχουσι πείθονται· και τῶν κατὰ κράτος ἀναλώτων τειχέων τῇ φιλανθρωπία ὑπὸ χειρᾶ ἐποιεῖτο.

Ξενοφών, *Αγησίλαος* 1.20-22

E. C. Marchant (1920), *Xenophontis Opera Omnia, Tomus V Opuscula* (Oxford: Clarendon Press)

Γλωσσικά σχόλια:

Γινώσκων:	(εννοείται ως υποκείμενο): ὁ Ἀγησίλαος
πορθοῦμαι, (-έομαι):	ληηλατούμαι, κυριεύομαι
φέρω στράτευμα:	συντηρώ στράτευμα
ἀέναιος, -ον:	συνεχής, αδιάκοπος
χειροῦμαι (-όομαι):	υποτάσσω
προσάγομαι:	παίρνω με το μέρος μου, προσεταιρίζομαι
προαγορεύω:	δίνω εντολή
ἄδικος:	(εδώ) εγκληματίας
ἀλίσκομαι:	συλλαμβάνομαι, αιχμαλωτίζομαι
φυλάττω:	προστατεύω, προσέχω
μεταστρατοπεδεύομαι:	μετακινώ το στρατόπεδό μου σε άλλον τόπο
αἰσθάνομαι:	υποπίπτει/πέφτει στην αντίληψή μου
καταλείπω:	εγκαταλείπω
φέρω:	μεταφέρω
ὅπως συγκομίζονται ποι:	να βρίσκουν κάποιο κατάλυμα

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1α. Να αποδώσετε στη νέα ελληνική το απόσπασμα: «Γινώσκων δ' ὅτι ἢ μὲν πορθομένη (...) καὶ τούτων ὅπως συγκομίζονται ποι.»

(Μονάδες 16)

1β. Για καθένα από τα παρακάτω αποσπάσματα του κειμένου της **στήλης Α'** να επιλέξετε την ορθότερη απόδοση στη νέα ελληνική της **στήλης Β'** (μία σωστή απάντηση):

Στήλη Α'	Στήλη Β'
1. «ὡς μήτε ὑπὸ κυνῶν μήθ' ὑπὸ λύκων διαφθείροντο.»	α. για να μην κατασπαραχθούν ούτε από τα σκυλιά ούτε από τους λύκους. β. για να μην κατασπαραχθούν ούτε με τα σκυλιά ούτε με τους λύκους.

<p>2. ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀλισκόμενοι εὐμενεῖς αὐτῶ ἐγίγνοντο.</p>	<p>α. ἀλλὰ καὶ οἱ ἴδιοι οἱ αἰχμάλωτοι αποκτούσαν ευνοϊκὴ διάθεση ἀπέναντί του.</p> <p>β. ἀλλὰ καὶ οἱ ἴδιοι οἱ αἰχμάλωτοι αποκτούσαν ἀρνητικὴ στάση ἀπέναντί του.</p>
--	--

(Μονάδες 4)

2.α. Να εντοπίσετε στο κείμενο και να σημειώσετε στο τετράδιό σας:

- μία μετοχή ενεργητικής φωνής και μία μετοχή μέσης φωνής
- έναν τύπο ευκτικής ενεργητικής φωνής και έναν ευκτικής μέσης φωνής
- ένα απαρέμφατο ενεργητικής φωνής και ένα απαρέμφατο μέσης φωνής
- ένα επίθετο τριτόκλιτο και ένα δευτερόκλιτο
- μία δεικτική και μία αναφορική αντωνυμία

(Μονάδες 5)

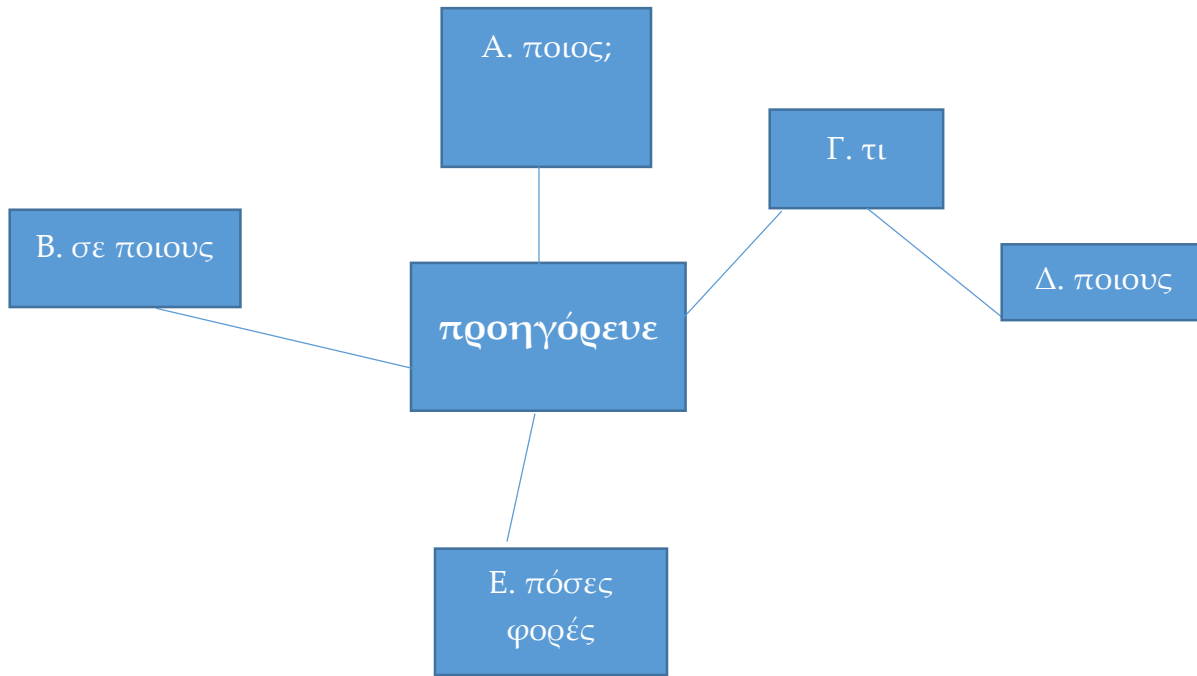
2.β. Οι ακόλουθοι τύποι που σας δίνονται είναι λανθασμένοι. Να διορθώσετε το λάθος, γράφοντας στο τετράδιό σας τον σωστό τύπο:

- παρέσχαν (οριστ. γ' πληθ. αόρ. β')
- προσηγάγησθε (υποτ. αόρ. β')
- αἴσθοιμην (αόρ. β')
- προσέταξε (β' εν. προστ. αορ.)
- κατελείφθη (παθητ. αόρ. α' του ρ. καταλαμβάνω)

(Μονάδες 5)

3.α. Στην πρόταση: «Και πολλάκις μὲν προηγόρευε τοῖς στρατιώταις τοὺς ἀλισκομένους μὴ ὡς ἀδίκους τιμωρεῖσθαι»

- α) Να εντοπίσετε τους ὀρους που ζητοῦνται με βάση το διάγραμμα που σας δίνεται,
β) να τους μεταφέρετε στο τετράδιό σας και να τους χαρακτηρίσετε συντακτικά.

(Μονάδες 5)

3.β. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους ὀρους της **στήλης Α** επιλέγοντας το γράμμα της **στήλης Β** ή **Γ**, που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση, αντιγράφοντάς το στο τετράδιό σας.

	A	B	Γ
1.	Γινώσκων	κατηγορηματική μετοχή	αιτιολογική μετοχή
2.	Φέρειν	τελικό απαρέμφατο	ειδικό απαρέμφατο
3.	τοῖς στρατιώταις	αντικείμενο	δοτική της αναφοράς
4.	διὰ γῆρας	εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου	εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας
5.	ὑπὸ λύκων	εμπρόθετος προσδιορισμός εχθρικής διάθεσης	εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου

(Μονάδες 5)

4.α. γιγνώσκων, προσάγεσθαι, ὄντας, αἰσθοίτο, ἐγίγνοντο: Να συμπληρώσετε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις με λέξεις της Νέας Ελληνικής (απλές ή σύνθετες), οι οποίες παρουσιάζουν ετυμολογική συγγένεια με τους αρχαιοελληνικούς τύπους που σας δίνονται:

- α) Από το πρωί είχε ένα ..... ότι σήμερα θα του συμβεί κάτι κακό.
- β) Η ..... που είχε στο κόμμα ήταν απόλυτη και για αυτό ποτέ δεν τον αμφισβήτησε κάποιος από τους βουλευτές του.
- γ) Δηλώνει υπερήφανος, επειδή είναι ..... του πρώτου Πρωθυπουργού της χώρας.
- δ) Έχω τη ..... ότι θα πρέπει να διαλέξουμε σύντομα άλλον τόπο προορισμού για τις διακοπές μας.
- ε) Ο φυλακισμένος έδειξε πολύ καλή ..... και για αυτόν τον λόγο η ποινή του μειώθηκε από τον δικαστή.

(Μονάδες 10)

4.β. Για καθεμία από τις λέξεις της νέας ελληνικής που σας δίνονται να εντοπίσετε στο κείμενο μία ετυμολογικά συγγενή λέξη και να τη γράψετε στο τετράδιό σας:

Διατροφικός, προσφορά, κακοποιός, περιοχή, διαταγή.

(Μονάδες 10)

5. Σε μία παράγραφο 100-120 λέξεων να συζητήσετε τις ανθρωπιστικές αξίες της προσωπικότητας του Αγησιλάου, που αναδεικνύονται στο κείμενο που σας δόθηκε. Πιστεύετε ότι παραμένουν επίκαιρες;

(Μονάδες 20)

II. ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ (Μονάδες 20)

A. Να αντιστοιχίσετε τους αριθμούς της στήλης A με τα γράμματα της στήλης B:

A	B
1. Σφήκες	α. Ξενοφών
2. Πέρσαι	β. Ηρόδοτος
3. Ανδρομάχη	γ. Αισχύλος
4. Ερατώ	δ. Ευριπίδης
5. Συμπόσιον Φιλοσόφων	ε. Αριστοφάνης

(Μονάδες 10)

B. Να χαρακτηρίσετε σωστές ή λανθασμένες τις ακόλουθες προτάσεις, αντιστοιχίζοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό κάθε πρότασης με Σ (σωστή) ή Λ (λανθασμένη) ανάλογα με το περιεχόμενό της.

1.	Ο Σοφοκλής νίκησε τον Αισχύλο σε αγώνα τραγωδίας
2.	Ο Σοφοκλής υπήρξε νικητής δέκα φορές σε δραματικούς αγώνες
3.	Από τις 123 τραγωδίες που έγραψε ο Σοφοκλής μόνο 9 διασώθηκαν
4.	Η Εκάβη είναι μία από τις σωζόμενες τραγωδίες του Σοφοκλή
5.	Ο Αίμονας είναι μνηστήρας της Αντιγόνης στην ομώνυμη τραγωδία του Σοφοκλή

(Μονάδες 10)